

Mödrar och imperier

I går firade vi både vår fysiska och kulturella moder. Egentligen vore det inte alls en dum idé att alltid fira Mors dag och Europadagen tillsammans. Mödrar står för ursprung, kontinuitet och trygghet. Detsamma gäller för det Europa som långsamt och mödosamt har byggts upp efter andra världskriget. Grekernas nu uppdagade luredrejeri är självklart irriterande. Och visst finns det mycket annat som kunde vara bättre med vår union och dess samarbete med Ryssland. Men handen på hjärtat, hur många av er längtar tillbaka till kalla krigets Europa. Hur många önskar att Röda arméns trupper alltjämt skulle behärska två tredjedelar av den europeiska kontinentens landareal?

Avvecklingen av det sovjetiska imperiet beskrivs nuförtiden ofta som något förutbestämt och uppenbart. Så var det sannerligen inte för oss samtida. Inte ens för statscheferna och deras underrättelsetjänster, vilket är bra att hålla i minnet när vi funderar över åt vilket håll EU håller på att utvecklas. Den brittiske makrohistorikern Niall Ferguson har nyligen påmint om att imperier ofta har kollapsat överraskande snabbt och oförutsägbart. De är alltid till sin natur komplexa system, fyllda av motstridiga krafter som håller varandra i schack eller alternativt får allt mer extrema former som sedan av någon anledning plötsligt urladdas och leder till kraschen, kollisionen, sammanbrottet.

Det amerikanska imperiets nuvarande vacklande tillstånd väcker onekligen misstankar om att något oväntat kan stå bakom hörnet, vilket utan dröjsmål skulle ha återverkningar på politiken, ekonomin och vardagen här i Europa. Låt oss anta att Förenta staterna inom två-tre år av både ekonomiska och prestigemässiga skäl tvingas avveckla flera av sina stora militära operationer och engagemang runtom i världen. Först på listan står operationerna i Afghanistan, som hur som helst är dömda att misslyckas.

Den mest genomgripande konsekvensen av reträtten från Afghanistan vore en fundamental omstrukturering av Nato. Amerikanerna skulle nämligen med goda skäl kunna dra slutsatsen att de inte längre har någon större nytta av Nato. Varför ska amerikanerna i all evinnerlighet bekosta och samordna EU:s militära säkerhet när tyngdpunkten i stormaktspolitiken har förskjutits till andra kontinenter. Västeuropéerna kan väl hädanefter själva betala sin livsförsäkring och samordnat sköta sina relationer med Ryssland, vilket i bästa fall kunde utmynna i en ny guldålder för Europa.

Lösningen kunde i så fall vara ett renodlat europeiskt Nato med fortsättningsvis starka band till Förenta staterna. För att detta ska lyckas krävs dock att Tyskland och Frankrike axlar sitt ansvar och driver EU:s politiska integration vidare. Förhoppningsvis fungerar den grekiska krisen som ett varnade exempel. Har vi en gemensam valuta vore det bäst att också ha en gemensam skattepolitik och utrikespolitik. Men som sagt, imperier är komplexa. I synnerhet sådana som knappt alls är imperier.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 10.5.2010